

ւալանը, « մատանին պատկերեալ և գօտին աշխատասէր միջոյն » այս սրբութիւնները Չորոյ վանքից անցել էին Աղթամար, որտեղից և փոխադրուեցան Հռոմկլայ, Եթէ սոցա վերայ աւելացնենք և Ստ. Օրպէլեանի յիշած « աթոռը » (Գլ. Կէ.) : այն ժամանակ կը տեսնենք, որ Թ. Բ. դարում Հռոմկլայի կաթողիկոսարանում պահուում էին Ս. Լուսաւորչի Աջը, գաւազանը, մատանին, գօտին, պատարագամատոյց սեղանը, աթոռը, և « այլ նշխարներ » : Միւս սրբերի մասունքներ և այլ տեսակ սրբութիւններն ևս պակաս չէին այնտեղ, որոնց մէջ, անշուշտ, նշանաւոր են առաքելական նշխարները, կենաց փայտը (Ս. Նշան), Ս. Հռիփսիմէի հողաթափը, շղարշը և այլն : 1292 թուին Հռոմկլան ընկաւ Եգիպտացւոց ձեռքը, որոնք գերի վարեցին Ստեփաննոս Գ. կաթողիկոսին և աւար առան ամբողջ հայրապետանոցը. « Վապտեցին կողոպտեցին, ասում է ժամանակակից պատմիչն Ստ. Օրպէլեան, զամենայն սպաս եկեղեցւոյն և զանկ շուքի գանձն աստուածային և զամենայն ստացուածան » : Գերի տարուեցան Եգիպտոս « փառաւորագոյնն մերոյս գրոհի աջ սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչի » և այլ սրբութիւնները :

Մելիք Աշրաֆ սուլթանը խեղճ կաթողիկոսին տարաւ իւր հետ երկաթի կապանքներով և շրջեցնում, ցոյց էր տալիս նորան երևի, իբրև նը-